

Inbreng van de MKB-maakindustrie voor de formatie

Geachte heer Buma,

Koninklijke Metaalunie, vertegenwoordiger van ruim 15.000 ondernemers in de MKB-maakindustrie, is blij dat de kabinetsformatie een volgende fase ingaat. De grote economische en maatschappelijke opgaven vragen om duidelijke politieke keuzes. Met dit schrijven bieden wij inspiratie om die keuzes te maken.

Zet in op 'Gemaakt in Europa en een belangrijke positie van Nederland binnen Europese ketens'

De MKB-maakindustrie is de stille kracht achter onze economie: ze creëert werkgelegenheid, levert innovatieve oplossingen voor de energietransitie en vergrijzing, leidt vakmensen op en versterkt lokale gemeenschappen. In een onzekere wereld is het van groot belang voor minder afhankelijkheid, strategische autonomie en duurzame groei om stevig te investeren in (maak)ketens en ecosystemen. Europese ketens en ecosystemen met een belangrijke positie voor de Nederlandse MKB-maakindustrie.

Versterk onze verdienketens/ecosystemen

De kracht van de Nederlandse economie ligt in sterke ketens van ondernemers: van grote bedrijven tot hun vele mkb-toeleveranciers. Bedrijven als ASML laten zien hoe dit ecosysteem innovatie en ontwikkeling stimuleert. Maar ook bijvoorbeeld onze machinebouwketen, de bouwketen, de halfgeleidersector, de maritieme keten en onze defensie-industrie drijven op zo'n netwerk.

Oplossingen voor een florerende en duurzame MKB-maakindustrie

Voor brede welvaart, strategische autonomie en duurzame groei vraagt Metaalunie om politieke oplossingen die de MKB-maakindustrie versterken. Liever dan over uitdagingen, spreekt de sector over kansen, mits energie- en grondstoffenposities zijn geborgd. Kansen liggen in een krachtig industriebeleid met duidelijke keuzes, minder regeldruk, meer ruimte voor innovatie en hogere arbeidsproductiviteit, én voldoende instroom van technisch talent. In het vervolg van dit schrijven doen wij hiervoor concrete voorstellen.

1. Omarm de MKB-maakindustrie als motor voor welvaart en strategische onafhankelijkheid

De MKB-maakindustrie is de ruggengraat van het Nederlandse verdienvermogen en cruciaal voor strategische autonomie ten opzichte van het buitenland. Dat vraagt om gericht beleid dat de kracht van onze maakbedrijven benut. Concrete voorstellen:

- **Geef Economische Zaken doorzettingsmacht**

Geef het ministerie van Economische Zaken regie en doorzettingsmacht om industriële ketens te versterken en investeringen in Nederland te houden. Richt beleid op onze sterke markten én ketens, niet alleen op technologie. Stimuleer sterke sectoren zoals halfgeleiders, agro, medtech, (machine)bouw, energie en defensie. Gebruik succesvolle voorbeelden als Project Beethoven (ASML) als model voor andere sectoren en richt per sector programma's in.

SAMEN AAN
DE SLAG
VOOR

EEN STERKE
MAAKINDUSTRIE
IN NEDERLAND

Voorbeelden:

- Defensie: laat defensie-investeringen meer in de Nederlandse productieketen landen
 - Agro & machinebouw: creëer ruimte voor innovatie en export.
 - Chips & halfgeleiders: behoud wereldleiderschap via sterke toeleverketens.
 - Medtech-sector: sluit logisch aan op de bestaande ASML-keten en versterk het ecosysteem.
- **Maak arbeidsproductiviteit speerpunt van industriebeleid**
Versnel digitalisering, innovatie en automatisering om productiviteit te vergroten. Reserveer voldoende middelen voor innovatieprogramma's gericht op procesinnovatie en die als doel hebben de arbeidsproductiviteit te verhogen. Benut hiervoor bijvoorbeeld ook de verhoging van het defensiebudget (een deel van de 1,5% ruimte bovenop de NAVO-norm) voor programma's die de toeleverketens voor defensiemateriaalproductie en infrastructuur kunnen versterken. Zo versterken we economie, werkgelegenheid en strategische autonomie. Investeringen in arbeidsproductiviteit voor MKB-maakbedrijven hebben groot effect. Zeker omdat hiermee de hele keten versterkt wordt, draagt dit bij aan strategische autonomie voor defensie-investeringen.

2. Opleiden voor de toekomst – investeer in (technisch) onderwijs, mensen en vakmanschap

Technische sectoren waaronder de MKB-maakindustrie hebben een structureel tekort van tienduizenden vakmensen. Alleen door een sterke samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven kan Nederland de tekorten in techniek oplossen.

Concrete voorstellen:

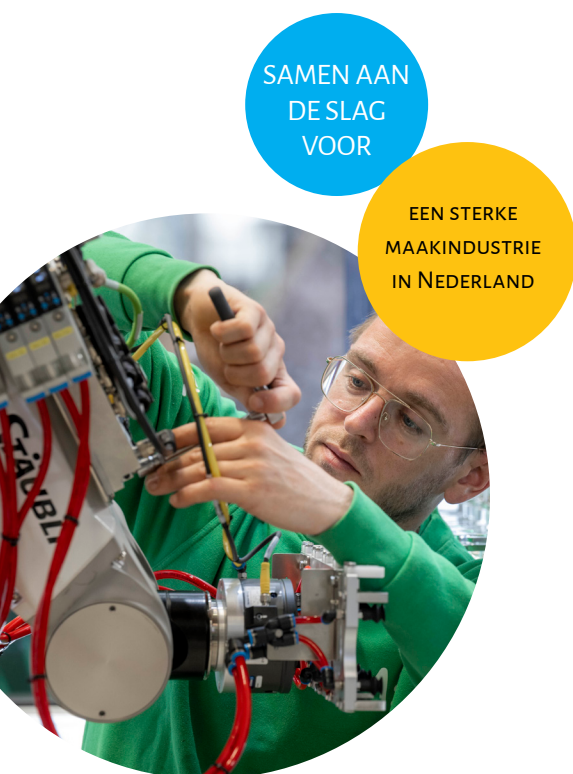
- **Versterk praktijkgericht leren en Leven Lang Ontwikkelen (LLO)**
Maak praktijkgericht opleiden de norm, zodat jongeren, zij-instromers en werkkzoekenden via de praktijk een loopbaan kunnen starten, mensen zich kunnen blijven ontwikkelen en bedrijven innoveren en de arbeidsproductiviteit omhooggaat. Hiervoor is nodig:
 - Dat bedrijfsvakscholen een formele plek krijgen in het onderwijsstelsel, zodat ze structureel kunnen bijdragen aan instroom, bijscholing en innovatie op de werkvloer.
 - Dat wettelijk wordt vastgelegd dat Leven Lang Ontwikkelen een formele gezamenlijke opdracht van onderwijs en bedrijfsleven is.
 - De Subsidieregeling Praktijkleren (SPL), essentieel voor opleiden op de werkvloer, wordt uitgebreid.
- **Kies nadrukkelijk voor opleidingen die aansluiten bij maatschappelijke opgaven en economische groei**
We moeten opleidingen die aansluiten op maatschappelijke opgaven en economische groei (extra) stimuleren. Dat vraagt om een andere manier van kijken naar het onderwijsaanbod. Hiervoor is nodig:
 - Dat het onderwijsaanbod meer gestuurd wordt op sectoren met grote tekorten en strategisch belang: techniek, zorg en energie.
 - Verhoging van de bekostiging van technische opleidingen, zodat praktijkonderwijs betaalbaar blijft.
 - Om techniek in de gehele onderwijslijn, van primair onderwijs tot aan hbo, vast in het curriculum op te nemen.
 - Om leeromgevingen te versterken en harde afspraken te maken met regionale opleidingscentra (roc's) over het opleidingsaanbod via bijvoorbeeld mbo-regio-plannen.

SAMEN AAN
DE SLAG
VOOR

EEN STERKE
MAAKINDUSTRIE
IN NEDERLAND

3. Breng de MKB-maakindustrie qua verduurzaming in positie

De MKB-maakindustrie is cruciaal voor het oplossen van klimaat-, energie- en autonomie-uitdagingen. Daarnaast heeft Nederland een sterke, onderscheidende positie in verduurzamingstechnologie. De MKB-maakindustrie wil van Nederland de Europese circulaire koploper maken. Met een lage eco-footprint levert de MKB-maakindustrie al een hoge maatschappelijke en economische toegevoegde waarde. Voor verdere verduurzaming en groei zijn bestendig beleid, lagere lasten en investeringsruimte nodig. Randvoorwaarde daarbij is dat de energie- en grondstoffenpositie geborgd is.

Concrete voorstellen:

- **Zet vol in op de circulaire (MKB-)maakindustrie**
Borg dat grondstoffen, eenmaal beschikbaar, langere gebruikscycli maken door overtuigende beleidsmatige en financiële ondersteuning te bieden aan het definitief circulair krijgen van de MKB-maakindustrie.
- **Los netcongestie versneld op: versnel uitbreiding en maak slimmer gebruik van het net mogelijk**
Om economische groei en de energietransitie mogelijk te maken, moet het nieuwe kabinet drastische maatregelen nemen om netcongestie op te lossen. Alleen met een integrale aanpak en nauwe samenwerking tussen overheid, netbeheerders en bedrijfsleven blijft Nederland in beweging. Hiervoor is nodig:
 - Versneld investeren in kabels, trafo's en slimme netinrichting, zodat elektrificatie, verduurzaming en groei samen kunnen gaan.
 - Ontkoppel energie-investeringen tijdelijk van stikstofregels om onnodige vertraging te voorkomen.
 - Flexibel netgebruik makkelijker maken. Door de Flex-e subsidie toegankelijker te maken voor kleinere aansluitingen en bedrijven met meerdere panden en door regionale oplossingen te stimuleren door barrières voor initiatieven zoals cable pooling en directe lijnen weg te nemen. Maar ook door meer tijdelijke fossiele oplossingen (max. 750 uur per jaar) en eerlijke vergoedingen bij congestie-management te verruimen.

Tenslotte

De MKB-maakindustrie wenst u veel succes bij deze eerste belangrijke fase van de formatie. Uiteraard zijn wij altijd bereid om onze wensen en oplossingen toe te lichten in een persoonlijk gesprek.

Met vriendelijke groet,

Mark Helder
Voorzitter Koninklijke Metaalunie

Voor nadere informatie over het belang van de MKB-maakindustrie in Nederland kunt u contact opnemen met Wijnand van Zanten (manager Public Affairs van Koninklijke Metaalunie via zanten@metaalunie.nl of 06 - 532 899 37)

**koninklijke
metaalunie**

Koninklijke Metaalunie | Einsteinbaan 1 | 3439 NJ Nieuwegein
info@metaalunie.nl | www.metaalunie.nl | tel 030 - 605 33 44